

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 505/2019-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 3. decembra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátskou kanceláriou KADUC & PARTNERS s. r. o., Trojičné námestie 4, Trnava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Ing. Miroslav Kadúc, PhD., vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2 Snr 1/2017-104 z 20. júna 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. októbra 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ],

██████████ (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 2 Snr 1/2017-104 z 20. júna 2019 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

2. Napadnutým rozsudkom najvyšší súd zamietol správnu žalobu sťažovateľky, ktorou sa domáhala preskúmania zákonnosti rozhodnutia Výboru Národnej rady Slovenskej republiky na preskúmanie rozhodnutia Národného bezpečnostného úradu ██████████ ██████████ (ďalej aj „žalovaný“ alebo „NBÚ“) ██████████, ktorým zamietol odvolanie sťažovateľky proti rozhodnutiu Národného bezpečnostného úradu ██████████ ██████████ ██████████ a ktorým (rovnako ako NBÚ) vyslovil, že sťažovateľku nemožno podľa § 10 ods. 1 písm. g) v spojení s § 14 ods. 1 zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane utajovaných skutočností“) považovať za bezpečnostne spoľahlivú osobu, pretože uviedla nepravdivé údaje pri bezpečnostnom pohovore, a nemožno ju podľa § 10 ods. 1 písm. g) v spojení s § 14 ods. 1 a ods. 2 písm. c) bodom 6 zákona o ochrane utajovaných skutočností považovať za bezpečnostne spoľahlivú osobu, pretože u nej bolo zistené bezpečnostné riziko, keďže preukázala svojim konaním a vyjadrením nečestnosť, nedôveryhodnosť vo vzťahu k ochrane utajovaných skutočností (bod 29). Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že v súvislosti s výkonom funkcie prokurátorky bola u sťažovateľky s jej súhlasom po uplynutí platnosti predchádzajúceho osvedčenia NBÚ na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami pre stupeň utajenia Dôverné vykonávaná bezpečnostná previerka. Podkladom pre rozhodnutia orgánov verejnej správy bolo zistenie, že sťažovateľka „v súvislosti s nadobudnutím nehnuteľností v ██████████ dňa 27. 8. 2003 uzavrela so Štátnym fondom rozvoja bývania zmluvu o poskytnutí podpory vo forme úveru, na základe ktorého jej bola poskytnutá podpora formou zvýhodneného úveru vo výške 23.235,74 Eur (700 000,- Sk). K žiadosti o poskytnutie podpory, priložila potvrdenia, na základe ktorých bolo preverené splnenie zákonných podmienok pre poskytnutie zvýhodneného úveru, vrátane skutočnosti, že mesačný príjem žiadateľa a spoločne

posudzovaných osôb neprevyšuje tri a pol násobok životného minima, mesačný príjem sa vypočítaval z príjmu za predchádzajúci kalendárny rok, v prípade žalobkyne bolo k žiadosti zo dňa 18. 4. 2016 priložené potvrdenie o príjme za kalendárny rok 2002, potvrdenie za kalendárny štvrtrok 2003 (11. 2. 2002 – 2. 2. 2003), ročné zúčtovanie preddavkov na daň z príjmov zo závislej činnosti a funkčných požitkov od spoločnosti [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] na základe čoho bol vypočítaný priemerný čistý mesačný príjem a vzhľadom na splnenie zákonných podmienok jej bola podpora zo ŠFRB poskytnutá... Nakoľko v osobnom dotazníku a v bezpečnostnom dotazníku vyplnenom dňa 10. 1. 2016 žalobkyňa v prehľade predchádzajúcich zamestnávateľov a pracovných pozícií neuviedla spoločnosť [REDAKOVANÉ], bol so žalobkyňou vykonaný bezpečnostný pohovor za účelom preverenia tohto rozporu. Žalobkyňa najskôr na otázku, či pracovala v spoločnosti [REDAKOVANÉ] odpovedala, že nevie, je to manželova spoločnosť, nespomína si, že by tam pracovala. Od ukončenia VŠ dňa 10. 10. 2002 do nástupu na krajský súd dňa 3. 2. 2003 bola nezamestnaná. Neskôr doložila potvrdenie štatutárneho zástupcu spoločnosti (v súčasnosti jej manžela) že v období 11. 10. 2002 – 2. 2. 2003 v spoločnosti pracovala na základe ústne uzavretej zmluvy, ktorej súčasťou bola dohoda o plati za výkon administratívnych prác vo výške 10.000,- Sk mesačne. Táto skutočnosť je v rozpore s tým, že spoločnosť žalobkyňu neuvádzala v žiadnom hlásení o vyúčtovaní dane ani nebola prihlásená na účely sociálneho ani zdravotného poistenia. Zároveň bola v období 11. 2. 2002 – 2. 2. 2003 evidovaná na príslušnom ÚPSVR v evidencii uchádzačov o zamestnanie.“. Za preukázaného stavu sťažovateľka vo vzťahu k vymedzeniu bezpečnostného rizika neposkytuje reálnu a dostatočnú garanciu, že zabezpečí ochranu utajovaných skutočností, ktoré jej majú byť sprístupnené.

2.1 Sťažovateľka považujúca rozhodnutia orgánov verejnej správy za nezákonné, arbitrárne, vyložene nesprávne a nepreskúmateľné pre neuvedenie konkrétnych skutočností, na ktorých spočíva záver o jej bezpečnostnej nespoľahlivosti, v správnej žalobe namietla, že „otázka týkajúca sa predloženia nepravdivého potvrdenia o príjme smerovala k zisteniu zavinenia, nie k pravdivosti tvrdenia, rozhodnutie neobsahuje motív, ktorý by ju viedol k predkladaniu vedome nepravdivých údajov ŠFRB... predmetné podklady boli preverované aj v roku 2005, kedy neboli rozporované“.

2.2 Najvyšší súd nepovažoval námietky sťažovateľky za spôsobilé spochybniť zákonnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného. Podľa jeho názoru „v súvislosti s vyhodnotením toho, že uvedené potvrdenie bolo nepravdivé, treba zdôrazniť, že preukázanie príjmu v zákonom stanovenom rozsahu bola podmienka pre priznanie podpory zo ŠFRB formou zvýhodneného úveru. Žalobkyňa napriek svojmu tvrdeniu nijako relevantne nepreukázala existenciu pracovného pomeru v spoločnosti [REDAKOVANÉ]. Čestné vyhlásenie konateľa spoločnosti (v súčasnosti manžela žalobkyne) vzhľadom na evidentný rozpor s obsahom zabezpečených listinných dôkazov na preukázanie tejto skutočnosti nepostačuje. K jej tvrdeniu o existencii pracovného pomeru bez ohľadu na nedostatok písomnej formy pracovnej zmluvy súd uvádza, že aj v prípade akceptovania takejto možnosti je tvrdenie o existencii pracovného pomeru, ako podkladu pre vypracovanie potvrdení pre ŠFRB nevierohodné, nakoľko je nelogické, že by si právne vzdelaná žalobkyňa takýto pracovný pomer neuviedla do prehľadu zamestnaní a pracovných pozícií. Okrem toho je preukázané, že v predmetnom období bola (evidentne vedome) evidovaná ako uchádzačka o zamestnanie... K skutočnosti, či žalobkyňa uviedla nepravdivý údaj o tom že zámerne predložila nepravdivé potvrdenie treba uviesť, že NBÚ ani žalovaný neriešili ani zavinenie za prípadný úverový podvod, a neboli povinní riešiť ani motív, ktorý žalobkyňu k takémuto konaniu viedol. Súd nepovažuje ani len za logicky prípustné akceptovať tvrdenie, že by osoba právne vzdelaná, čerstvá absolventka práva, evidovaná na úrade práce ako uchádzača o zamestnanie eventuálne mohla nezámerne predložiť ŠFRB potvrdenie o skutočnosti, tvoriacej zo zákona podmienku pre priznanie štátnej pomoci... Spôsob, akým žalobkyňa pristupovala k riešeniu záležitostí ohľadne žiadosti a preukazovania podmienok pre poskytnutie príspevku zo ŠFRB a ako sa k svojmu preukázanému postupu postavila, bol vyhodnotený tak, že v súčasnosti neposkytuje reálnu a dostatočnú garanciu, že zabezpečí ochranu utajovaných skutočností, ktoré jej majú byť sprístupnené v súvislosti so zastávanou funkciou... Podľa názoru najvyššieho súdu žalovaný vo svojom rozhodnutí neprekročil zákonom povolené medze správnej úvahy, keď na základe zistení, ktoré sú zdokumentované v administratívnom spise dospel k záveru, že rozhodnutie NBÚ [REDAKOVANÉ] je v súlade so zákonom a odvolanie proti nemu zamietol. Rozhodnutie žalovaného považuje vydané na základe riadne a dostatočne zisteného

skutkového stavu veci, obsahuje všetky zákonom vyžadované obsahové a formálne náležitosti.“.

2.3 Najvyšší súd ďalej konštatoval, že „*pokiaľ žalobkyňa spochybňovala zákonnosť vydaných rozhodnutí vzhľadom na skutočnosť, že pri predchádzajúcej previerke vykonávanej v r. 2005 jej neboli okolnosti týkajúce sa uvedenia jej zamestnania v spoločnosti [REDAKOVANÉ] a potvrdení o príjme na účely podpory zo ŠFRB vytknuté, k tomu najvyšší súd uvádza, že k zápisu záložného práva, došlo až na základe zmluvy zo dňa 18. 7. 2007, t. j. po ukončení predchádzajúcej previerky. Navyiac samotná skutočnosť, že žalobkyni bola v predchádzajúcom období previerka udelená, nezakladá automaticky nárok na jej ďalšie udelenie. Takýto výklad by bol v rozpore s úpravou a účelom zákona č. 215/2004 Z. z... Okrem toho dôvodom ukončenia bezpečnostnej previerky pre stupeň utajenia Dôverné nebola existencia sporu, či žalobkyňa pracovala vo firme svojho manžela, ale zistenia týkajúce sa vedomého predkladania nepravdivého potvrdenia na účely získania finančnej pomoci zo ŠFRB a uvádzania nepravdivých vyjadrení o tejto skutočnosti pri bezpečnostnom pohovore.“.*

2.4 Sťažovateľka namietala „*vo vzťahu k záverom polygrafii (psychofyziologického overenia pravdivosti), v otázke existencie pracovného pomeru v roku 2002, že výsledky takéhoto vyšetrenia nemohli byť interpretované s vedomím ich reálnej validity, vzhľadom na možnosť že úvaha o tejto otázke bude u jednotlivých subjektov (žalobkyňa, konateľ [REDAKOVANÉ], súd, úrad) diametrálne odlišná, skreslená. K tomu súd uviedol, že nevidí dôvod na spochybňovanie výsledkov, ktoré sa vzťahovali len k vedomosti a pravdivosti vyjadrenia žalobkyne k tejto otázke... Námietka nezohľadnenia s akým konkrétnym rozsahom utajovaných skutočností sa žalobkyňa pri výkone svojej funkcie oboznamuje a námietka nepreukázania, vo vzťahu ku ktorej konkrétnej zložke utajovaných skutočností žalobkyňa preukázala nečestnosť a nedôveryhodnosť sú rovnako nedôvodné, nakoľko ako vyplýva aj z rozhodnutí oboch správnych orgánov, (napr. str. 20 rozhodnutia žalovaného) kde je zdôraznený výklad pojmu bezpečnostné riziko a jeho použitie na dosiahnutia účelu zákona, ktorým je verejný záujem spočívajúci v bezpečnostných záujmoch štátu, pričom pod pojmom bezpečnostné riziko treba rozumieť samotné podozrenie z existencie bezpečnostných rizík.“.*

3. S uvedenými závermi najvyššieho súdu sťažovateľka nesúhlasí a v ústavnej sťažnosti mu vytýka, že pri rozhodovaní o správnej žalobe aplikoval všeobecné právne predpisy takým spôsobom, že poprel ich účel, podstatu, ako aj ich zmysel, čím porušil jej právo na spravodlivý súdny proces. Podľa jej názoru najvyšší súd nedokázal objasniť a vysvetliť, na základe akých dôvodov posúdil správnu úvahu správnych orgánov ako prípustnú. Z obsahu celého odôvodnenia napadnutého rozsudku nie je zrejmé, aké boli príčiny a dôvody toho, že dospel k záveru o tom, že sťažovateľka vedome predložila nepravdivé potvrdenia v súvislosti so zabezpečením zvýhodneného úveru a následne uvádzala nepravdivé údaje pri bezpečnostnom pohovore. Preferovanie dôkazov svedčiacich v neprospech sťažovateľky naproti dôkazom svedčiacim v jej prospech považuje sťažovateľka za hrubé porušenie jej práva na spravodlivý súdny proces. Pokiaľ by boli všetky dôkazy hodnotené v ich vzájomných súvislostiach s rovnakou dôležitosťou, akú je im potrebné pripísať, a to práve tak, aby bolo dodržané správne uváženie a toto bolo v súlade s logickým uvažovaním aplikované, tak by rozhodnutie najvyššieho súdu muselo byť odlišné, tzv. v prospech sťažovateľky.

4. Vzhľadom na uvedené sťažovateľka v petite ústavnej sťažnosti navrhuje, aby ústavný súd po prijatí veci na ďalšie konanie vo veci samej nálehom vyslovil porušenie jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu, aby napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a aby sťažovateľke priznal náhradu trov konania.

II.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská

5. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

8. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

9. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

10. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o porušení základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd rozhoduje len v prípade, ak je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, ak by účinky výkonu tejto právomoci všeobecnými súdmi neboli zlučiteľné s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1 ústavy) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Pri uplatňovaní právomoci podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade

a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 19/02, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Úlohou ústavného súdu rovnako nie je chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01).

11. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti uprednostňuje materiálne poňatie právneho štátu, ktoré spočíva okrem iného na interpretácii právnych predpisov z hľadiska ich účelu a zmyslu, pričom pri riešení (rozhodovaní) konkrétnych prípadov sa nesmie opomínať, že prijaté riešenie (rozhodnutie) musí byť akceptovateľné aj z hľadiska všeobecne ponímanej spravodlivosti (m. m. IV. ÚS 1/07, IV. ÚS 75/08, I. ÚS 57/07, I. ÚS 82/07, IV. ÚS 182/07). Všeobecný súd pri svojom rozhodovaní nie je doslovným znením zákonného ustanovenia viazaný absolútne. Môže, dokonca sa musí od neho (od doslovného znenia právneho textu) odchýliť v prípade, ak to vyžaduje účel zákona, systematická súvislosť alebo požiadavka ústavou súladného výkladu zákonov a obdobných všeobecne záväzných právnych predpisov (čl. 152 ods. 4 ústavy). Samozrejme, i v týchto prípadoch sa musí vyvarovať svojvôle (arbitrárnosti) a svoju interpretáciu právnej normy musí založiť na racionálnej argumentácii (m. m. III. ÚS 72/2010). V prípadoch nejasnosti alebo nezrozumiteľnosti znenia ustanovenia právneho predpisu alebo v prípade rozporu tohto znenia so zmyslom a účelom príslušného ustanovenia, o ktorého jednoznačnosti niet pochybnosti, možno uprednostniť výklad *e ratione legis* pred doslovným gramatickým (jazykovým) výkladom. Viazanosť štátnych orgánov v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy totiž neznamená výlučnú a bezpodmienečnú nevyhnutnosť doslovného gramatického výkladu aplikovaných zákonných ustanovení. Ustanovenie čl. 2 ods. 2 ústavy nepredstavuje iba viazanosť štátnych orgánov textom, ale aj zmyslom a účelom zákona (III. ÚS 341/07). Ústavne konformný výklad je príslušný orgán verejnej moci povinný uplatňovať vo vzťahu

ku všetkým účastníkom konania a zároveň garantovať ich primeranú rovnováhu tak, aby bolo rozhodnutie v predmetnej veci akceptovateľné z hľadiska požiadaviek vyplývajúcich jednak z ústavy, ako aj medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách, ktorými je Slovenská republika viazaná.

12. Prípady, v ktorých nesprávna aplikácia jednoduchého práva všeobecným súdom má za následok porušenie základných práv a slobôd, sú tie, v ktorých táto nesprávna aplikácia jednoduchého práva je spätá s konkurenciou jednotlivých noriem tohto práva, prípadne s konkurenciou rôznych interpretačných alternatív, v ktorých sa odráža kolízia ústavných princípov, a naostatok za také možno považovať aj prípady svojvoľnej aplikácie jednoduchého práva. Pojem svojvôle možno interpretovať na prípady, keď všeobecný súd urobí taký výklad použitej právnej normy, ktorý je v extrémnom rozpore s právom na súdnu ochranu a princípom spravodlivosti, alebo ho urobí v inom než zákonom ustanovenom a v právnom myslení konsenzuálne akceptovanom význame či bez bližších nerozpoznateľných kritérií (I. ÚS 533/2016). O svojvôli (arbitrárnosti) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (III. ÚS 264/05, ZNaU 100/2005).

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

13. Predmetnom ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu č. k. 2 Snr 1/2017-104 z 20. júna 2019 (body 2 až 2.4).

14. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

15. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo prejednaná súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

16. Správne súdnictvo je primárne prostriedkom ochrany subjektívnych práv adresáta výkonu verejnej správy v jej najrôznejších podobách. Len sekundárne je kritériom poskytovania tejto ochrany zákonnosť verejno-mocenských aktivít verejnej správy. Inými slovami, správne súdnictvo v systéme právneho štátu nemá slúžiť naprávaniu nezákonnosti vo verejnej správe bez akéhokoľvek zreteľa na dopad eventuálne zistenej nezákonnosti na subjektívno-právnu pozíciu dotknutého. Účelom správneho súdnictva nie je náprava nezákonnosti vo verejnej správe, ale účinná ochrana subjektívnych práv fyzickej osoby alebo právnickej osoby, voči ktorej je verejná správa v jednotlivom prípade vykonávaná. Správny súd spravidla nie je súdom skutkovým, ale je súdom, ktorý posudzuje iba právne otázky napadnutého postupu alebo rozhodnutia orgánu verejnej správy (III. ÚS 502/2015, IV. ÚS 596/2012). Taktiež treba mať na zreteli, že správne konanie nie je kontradiktórnym konaním rovnako ako rozhodovanie v správnom súdnictve vzhľadom na to, že jeden z účastníkov konania v správnom súdnictve je vždy orgán verejnej moci, ktorý rozhodoval o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, pričom predmetom konania pred správnym súdom je v zásade preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy (IV. ÚS 308/2011).

17. Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

18. Článok 46 ods. 2 ústavy zaručuje ústavné právo fyzických osôb a právnických osôb, ktoré obhájitelným spôsobom tvrdia, že boli na svojich právach ukrátené rozhodnutím orgánu verejnej správy, obrátiť sa na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak, pričom z právomoci súdu nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd. Obhájitelnosť tvrdenia v danom prípade

znamená, že vzhľadom na právnu úpravu a na okolnosti prípadu bolo konkrétne rozhodnutie orgánu verejnej správy spôsobilé zasiahnuť do práv alebo právom chránených záujmov fyzických osôb alebo právnických osôb, ktoré tvrdia, že boli rozhodnutím orgánu verejnej správy dotknuté. V tomto rozsahu (pokiaľ ide o garantovanie práva na prístup k súdu) predstavuje ustanovenie čl. 46 ods. 2 ústavy lex specialis vo vzťahu k všeobecnejšiemu ustanoveniu čl. 46 ods. 1 ústavy. Aj v prípadoch, keď právo na prístup k súdu účastníka súdneho konania má svoj ústavný základ v čl. 46 ods. 2 ústavy, je súd konajúci vo veci viazaný princípmi spravodlivého súdneho konania vyplývajúcimi z čl. 46 ods. 1 ústavy. Obsah základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nespočíva iba v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde. Zahŕňa taktiež právo na určitú kvalitu súdneho konania definovanú procesnými garanciami spravodlivého súdneho konania, ako je napr. právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, ktorá má byť v konkrétnom prípade poskytnutá. Zásada spravodlivosti obsiahnutá v práve na spravodlivé súdne konanie, ktoré vyplýva z čl. 46 ods. 1 ústavy, totiž vyžaduje, aby súdy založili svoje rozhodnutia na dostatočných a právne relevantných dôvodoch zodpovedajúcich konkrétnym okolnostiam prerokúvanej veci (m. m. III. ÚS 305/08). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03).

19. Bezpečnostné previerky sú štandardným nástrojom na získavanie, analýzu a vyhodnocovanie potenciálnych bezpečnostných rizík spojených s preverovaným subjektom. Cieľom je zabezpečiť, aby k utajovaným skutočnostiam získali prístup len osoby, ktoré zaručia ich ochranu.

20. Najvyšší súd pri rozhodovaní o správnej žalobe sťažovateľky vychádzal z nálezu ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 6/04 z 19. októbra 2005, v ktorom uviedol, že „Prístup k utajovaným skutočnostiam nie je nárokom, ktorý patrí všetkým okrem tých, ktorí sú z neho z toho či onoho dôvodu vylúčení, ale je naopak výnimkou udelenou len niektorým. Zákon vymedzuje okruh osôb, na ktoré sa táto výnimka môže vzťahovať. Skutočnosť, že napríklad v § 35 ho vymedzuje pozitívnou enumeráciou a v § 14 ods. 1 a ods. 2 písm. c) negatívnou enumeráciou, neznamena popretie podstaty, ktorou je priznanie privilégia vybraným osobám. Priznanie takýchto privilégií sa samozrejme musí opierať o rozumný dôvod verejného záujmu a nesmie vykazovať známky svojvôle.“.

21. „Činnosť každej osoby, ktorá sa má oboznamovať s utajovanými skutočnosťami v zmysle zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností musí byť individuálne vyhodnotená a musia byť posúdené a identifikované tie skutočnosti z jej predchádzajúcej činnosti, ktoré sú hodnotené ako podstatné pre posúdenie osoby ako bezpečnostne nespoľahlivej.“ (rozsudok najvyššieho súdu 3 Sž 45/2007 z 29. júla 2008).

22. Po oboznámení sa s obsahom napadnutého rozsudku najvyššieho súdu ústavný súd zistil, že najvyšší súd postupoval v medziach svojej právomoci, pričom vzhľadom na predmet posudzovaného konania sa nedopustil takého výkladu a aplikácie príslušnej zákonnej právnej úpravy (t. j. Správneho súdneho poriadku a zákona o ochrane utajovaných skutočností), ktorými by poprel jej účel a význam. Napadnutý rozsudok nemožno označiť za arbitrárny v tom smere, že by závery ním formulované boli zjavne nelogické s ohľadom na skutkový stav zistený orgánmi verejnej správy, ústavne neudržateľné alebo že by napadnuté uznesenie nerefletovalo ťažiskové skutočnosti dôležité pre riadne zistenie stavu veci a rozhodnutie o správnej žalobe sťažovateľky. Z ústavnoprávneho hľadiska niet ani žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého rozsudku, pretože sú dostatočne a presvedčivo odôvodnené.

23. Sťažovateľka v danom prípade neobhájila svoje tvrdenie o porušení základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V ústavnej sťažnosti neoznačila žiaden konkrétny

dôkaz svedčiaci v jej prospech, s ktorým sa mali orgány verejnej správy v konaní o bezpečnostnej previerke vysporiadať. Skutočnosť, že sa sťažovateľka s názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

24. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade niet žiadnej spojitosti medzi rozsudkom najvyššieho súdu č. k. 2 Snr 1/2017-104 z 20. júna 2019 a namietaným porušením základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

25. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite nezaoberal, pretože rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. decembra 2019

Jana Baricová
predsedníčka senátu